

TAMPERE

31.3.2025

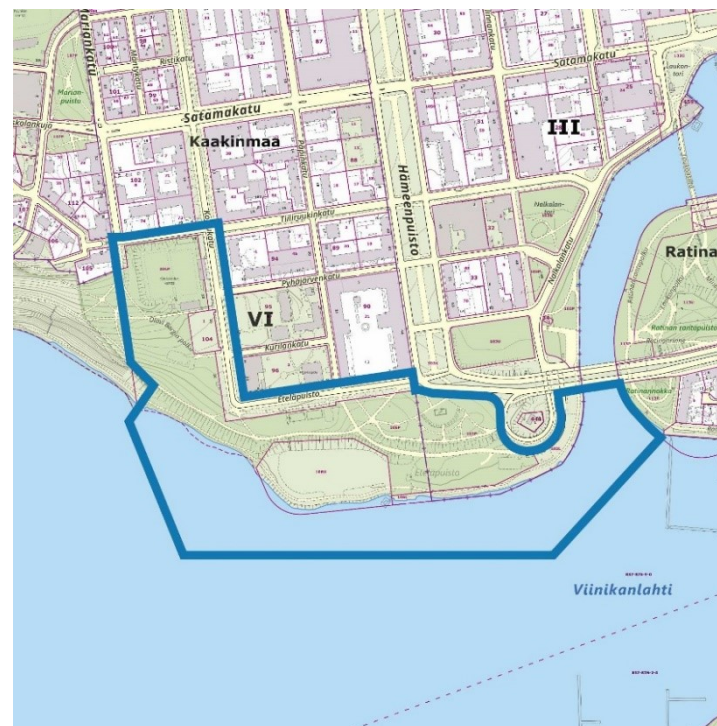
ETELÄPUISTO JA LÄHIYMPÄRISTÖ, asemakaava nro 8581

Diaarinumero TRE:1488/10.02.01/2024 (Aiemmin TRE:714/10.02.01/2015)

PALAUTE- JA VASTINERAPORTTI

Valmisteluvaiheen nähtävilläoloaikana 13.6.–20.8.2024

saatu palaute (yhteensä 24 kpl)

PALAUTE	VASTINE	TOIMENPITEET
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus KAAVARATKAISU Vuonna 2017 ehdotusvaiheeseen edennyt asemakaavatyö on käynnistetty uusin tavoittein. Eteläpuistosta tavoitellaan viher- ja virkistysaluetta kaikkien kaupunkilaisten käyttöön. Kaavatyön tavoitteet ovat luonnon monimuotoisuuden, virkistysympäristön, kävelykaupungin ja alueen identiteetin kehittäminen, kulttuuriympäristön ja maisemallisten arvojen vaaliminen sekä rannan saavutettavuuden parantaminen. Asemakaavalla varmistetaan myös osaltaan kansallisen kaupunkipuiston kriteerien täyttyminen Eteläpuistossa. Suunnittelualueelle ulottuu Hämeenpuiston valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Alueelle sijoittuu myös Koulukadun maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä sekä osa valtakunnallisesti arvokkaisiin Pirkanmaan harjumaisemiin kuuluvasta Pyynikin harjun maisema-alueesta. Alueen kaavamuutokseen liittyy mm. näistä lähtökohdista erityisiä vaatimuksia ja ELY-keskuksen valvottavaksi kuuluvia teemoja. ELY-keskus pitää lausuttavana olevan kaavamuutoksen tavoiteasettelua oikein kohdennettuna ja asuntovaltaisesta täydennysrakentamisesta luopumista kulttuuriympäristön arvojen sekä keskusta-alueen kaupunkikuvallisesti merkittävän virkistysympäristön kehittämisen näkökulmasta erittäin myönteisenä. Kaavaluonnos on laadittu sille asetettujen tavoitteiden lähtökohdista ja siinä on pyritty huomioimaan suunnittelualueen ja sen vaikutusalueen kulttuurihistorialliset arvot. Kaavamuutoksella mahdollistetaan alueen virkistystoimintojen ohella Pyhäjärven rannan suuntaisen yhteyden säilyttäminen	Jalankulun ja pyöräilyn pääreitit perustuvat lainvoimaiseen osayleiskaavaan ja keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnokseen (9.4.2024). Asemakaava tarkoittaa em. suunnitelmien periaatteita. Pyöräilyn seudullinen ja alueellinen pääreitti yhdistyy Näsilinnankadun rampilta ja Ratinan sillalta Eteläpuistokadun eteläpuolella väliaikaisesti yhdeksi pääreitiksi, jonka länsipäässä reitti jakautuu uudelleen kahdeksi pääreitiksi kohti Pyynikkiä ja Koulukatua. Jalankulun pääreitti kulkee Nalkalasta rantaa pitkin kohti Pyynikkiä. Puiston yleissuunnitelmassa on tutkittu keinoja vähentää jyrkän rinteen estevaikutusta loiventamalla rinnettä puiston niin sanottujen ylä- ja alatasanteen välissä sekä lisäämällä uusia reittejä. Ehdotusvaiheessa laadittiin Koulukadun kentän inventointi. Rantojen virkistysyhteyksien jatkuvuutta pyritään kehittämään yleiskaavan mukaisesti uudella rannan tason jalankulun ja pyöräilyn yhteydellä Ratinanniemen kautta Viinikanlahdelle. Yhteyden toteutuminen on teknisesti ja taloudellisesti haasteellista ja se vaatii jatkossa merkittävää	Ohjeelliset jalankulun ja pyöräilyn pääreitit lisätty kaavakartalle. Reittien ja katujen tilavaruuksissa on huomioitu jalankulun ja pyöräilyn erottaminen pääreiteillä. Latvuspeitteisyydestä, luonnon monimuotoisuudesta, puustoisuudesta ja sen täydentämisestä määrätään kaavassa. Koulukadun kentän korttelialueen suojelumääräyksiä tarkennettu alueen inventoinnin perusteella. Koulukadun kentän vieressä sijaitsevalle ET-17-korttelialueelle lisätty kaavamääräys telemaston enimmäiskorkeudesta nykytilanteen mukaisesti. Meluselvityksen perusteella Ratinan sillan läheinen alue osoitettiin suojaviheralueeksi. Tärkeä lepakkoalue (slep-2) on merkitty kaavakartalle ja yleismääräyksiin on lisätty määräys voimakkaan valaistuksen välttämisestä kesäaikana. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue merkitty kaavakartalle Koulukadun kentän korttelialueen länsilaidalle. Alimmasta rakentamiskorkeudesta (+78,5 mpy) lisätty kaavamääräys yleismääräyksenä.

puistomaisena viheralueena sekä alueen ekologisten yhteyksien kehittäminen ja alueen kytkeytyminen edelleen Hämeenpuistoon ja tavoiteltuun kaupunkipuistokokonaisuuteen. Kaavan luonnosvaiheessa avoimeksi jäävät vielä ehdotusvaiheessa lisättäväksi suunnitellut jalankulku- ja polkupyöräreitit, niiden sijainti sekä jatkuvuus. Kantakaupungin vireillä oleva vaihekaava määrittelee virkistysyhteyksien kehittämistavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden tukemisen, latvuspeitteisyyden sekä yhtenäisyyden kaupunkikuvassa hahmotettavina. Nämä yleiskaavoituksesta johdettava tavoitteet ovat hyvä lähtökohta reitistöjen jatkosuunnitteluun. Latvuspeitteisyys osaltaan luonnon monimuotoisuuden ohella tukee myös ilmastomuutokseen sopeutumista mahdollistaen varjoiset viileämmät, viihtyisät oleskelualueet. Puustoisuus- ja ekologisiin yhteyksiin liittyvät tavoitteet on huomioitu asemakaavaluonnokseen sisällytetyin yleismääräyksiin sekä osa-aluemerkinnöin. Puustokokonaisuuksien säilyttämisen ohella niiden täydentämisen tarpeet alueella on tärkeää huomioida. Myös muodostuvaan maisemakuvaan on tarpeen edelleen kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa. Asemakaavaluonnoksessa osoitetaan rantaan ohjeelliset rakennusalat. Nämä väljästi osoitetut rakennusalat mahdollistavat uimalaitoksen, saunan ja kahvilan rakentamisen niihin liittyvine rakenteineen rantamaisemaan. Näiden maisemaan kohdistuvien muutosten vaikutusten arvioinnin tueksi ELY-keskus suosittelee jatkossa laatimaan rakentamisen vaikutuksista havainnekuvia. Myös muilta osin puistorakentamisen ja virkistystoimintaa palvelevan rakentamisen sekä rannan muokkauksen osalta toteuttamisen vaikutuksia on tarpeen kuvata selostuksessa sekä havainnollistaa. Jatkosuunnittelussa rakentamisen toteutuksen ohjausta koskevia	lisäsuunnittelua. Yhteyden sijainti on osoitettu ohjeellisena. Ehdotusvaiheessa laadittiin puistosuunnitelman mukainen meluselvitys nykytilanteesta ja ennustetilanteesta. Melukarttojen lisäksi selvityksessä annettiin suosituksia melusuojukselle. Osa suosituksista koskee kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevia alueita kuten Tampereen valtatielle nousevaa ramppia. Meluaitojen sijoittamista rajoittaa kaupunkikuvalliset, maisemalliset ja toiminnalliset syyt. Ylätasanne on historiallista puistoa. Eteläpuistokadulle sijoitettavalla rengasmeluaidalla olisi vähäistä melutasoa vähentävää vaikutusta, jos jatkosuunnittelussa löydetään sille sopiva kaupunkikuvallinen ja toiminnallinen ratkaisu. Liito-oravalle sopiva elinympäristö on turvattu useissa kaavamääräyksissä, jotka koskevat esimerkiksi puustoisuutta ja täydennysistutuksia, luontoarvojen ja monimuotoisuuden huomioimista. Vuorijalavat eivät esiinny luontaisella kasvupaikallaan, joten alueen vuorijalavat eivät ole rauhoitettuja. Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen perusteella vuorijalavan kasvupaikan lähellä on luonnonmonimuotoisuuden kannalta suotuisia kasvilajeja.	Rakentamisen aikaisten hulevesien hallinnasta lisätty kaavamääräys yleismääräyksenä. Lisätty kaavamääräys uimapaikkojen vesialueen mahdollisten lisäpuhdistamistarpeiden selvittämisestä. Vaikutusten arviointia lisätty kaavaselostukseen ja havainnekuvia kaava-aineiston viitesuunnitelmiin.
---	--	--

kaavamerkintöjä- ja määräyksiä on edelleen tarpeen myös täsmentää täydentyvän vaikutusten arvioinnin pohjalta. Kaavan luonnosvaiheessa kaavaselostuksessa esitetään alustava vaikutusten arviointi. Kaava-asiakirjojen liitteenä esitetään myös alueen historiaa ja tavoiteltua muutosta hyvin havainnollistava konseptisuunnitelma. ELY-keskus korostaa, että kaavaselostukseen on tarpeen jatkossa sisällyttää kattava vaikutusten arviointi siten, että kaavan mahdollistama muutos alueen nykytilaan nähden on riittävällä tavalla hahmotettavissa. Ehdotusvaiheessa tehtäväksi ohjelmoitu puiston yleissuunnitelma tulee osaltaan myös tuottamaan tarvittavaa tietopohjaa asemakaavan vaikutusten arvioinnin täydentämiseen. Konsepti sekä yleissuunnitelman osalta ELY-keskus muistuttaa kuitenkin, ettei kyseessä ole oikeusvaikutteiset suunnitelmat. Kaavaselostuksen mukaan Koulukadun kentästä (VU-6) ja katsomosta laaditaan rakennetun ympäristön inventointi kaavaehdotuksen yhteydessä. Maakunnallisesti merkittävän Koulukadun kenttä on luonnoksessa huomioitu arvojen säilymistä turvaamista sj-21 sekä sr/r merkinnöin. Mahdolliset kannanotot em. arvoalueen merkintöjen riittävydestä ovat annettavissa inventoinnin valmistuttua. Koulukadun kentän eteläosaan osoitetaan kaavaluonnoksessa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten kortteli, jolle saa sijoittaa teleliikenteen maston. Täydentyvässä vaikutusten arvioinnissa myös tämän maston osalta maisemavaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota ja kaavassa ohjeistaa edelleen mm. maston enimmäiskorkeudesta. Asemakaavamuutoksen yhteydessä on tarpeen jatkossa arvioida kaavan ilmastovaikutukset. Ilmastotavoitteiden edistämisen kannalta yksittäisen kaavan tuottamat vaikutukset tulevat näin huomioiduksi myös kaupungin tavoitteiden kokonaisuudessa. Kyseisen kaavan kohdalla on keskeistä tarkastella ilmastovaikutusten yhteydessä myös sopeutumisen teemaa.		
--	--	--

Hiilitaseen arvioinnissa käytettäväksi ELY-keskus suosittaa esim. Hiilikartta työkalua. Alueella pyritään säilyttämään kaupunkihiljaisia alueita, mitä voidaan pitää kannatettavana suunnittelutavoitteena. Kaava-aineistoon liittyvien melukarttojen mukaan osalla suunnittelualueita ylittyy puisto- ja virkistysalueita koskevat suunnittelun ohjeavrot. Alueen suunnittelussa on tarpeen kiinnittää huomiota liikennemelun torjuntaan ja alueelle muodostuvaan ääniympäristöön, kuitenkin sovittaen kaavassa tehtävät ratkaisut kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan soveltuviksi. Kaavaluonnoksessa osoitetaan suunnittelualueen itäosaan VL-11 alue, joka varataan leikki- ja liikuntapalveluille. Leikki- ja muut runsaassa käytössä olevat oleskelualueet tulisi osoittaa alueelle, jolla keskiäänitaso on päivällä ≤ 55 dB, tai melutaso voidaan määrätä saavutettavaksi meluntorjunnalla ko. alueella. LUONTO Alueelta ei ole löydetty liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Alueelta on kuitenkin aiempia havaintoja liito-oravasta sekä useita risupesitä, linnunpönttöjä ja kolme kolopuuta. Selvitysalueen eteläosa arvioitiin liito-oravalle soveltuvaksi ympäristöksi, jolle valtaosa risupesistä ja kolopuista sijoittuu sekä yksi aikaisempi havainto liito-oravasta. Lajille soveltuva ympäristö suositellaan luontoselvityksessä huomioitavaksi alueen suunnittelussa. Kaavamääräyksiä on tarpeen tarkentaa liito-oravalle soveltuvan alueen hoidon ohjeistamiseksi, esimerkiksi; jos alueelta on tarpeen kaataa puita, tulisi kolopuut säästää. Kaavan suunnitteluperiaatteena on vahvistaa puiston roolia ekologisena yhteytenä huomioimalla eri lajit ja niiden elinympäristöt muun muassa kasvivalinnoilla ja valaistuksella. Luonnokseen sisällytetyssä lepakoita koskevassa kaavamääräyksessä ei kuitenkaan ohjeisteta valaistuksesta, vaikka lepakkoselvityksen mukaan aluetta		
--	--	--

käyttävät viiksisiipat karttavat keinovalaistuja alueita. Tämä tulisi huomioida mahdollisuuksien mukaan jatkossa kaavassa annettavissa määräyksissä. Kasvillisuusselvityksen mukaan alueen pohjoisosaan sijoittuu vuorijalava, joka on luontaisilla kasvupaikoillaan rauhoitettu. Mikäli vuorijalava on luontaisesti syntynyt, tulee se merkitä kaavakarttaan suojelumerkinnällä (esim. luo) tai tarvittaessa soveltaa yleispoikkeusta, jonka käyttöedellytykset tulisi tarkentaa myös kaavaselostukseen. VESISTÖ Vesienhoidon näkökulmasta on suotavaa, että Tampereen keskusta-alueen tuntumassa olevia ranta-alueita kehitetään viihtyisämmiksi, turvallisemmiksi ja paremmin saavutettaviksi luontoa kunnioittaen. Virkistyskäytön mahdollistuminen ja ranta-alueiden saavutettavuus sekä maisema-arvojen ja viihtyvyyden parantuminen edesauttaa yleistä hyvinvointia ja nostaa arvostusta vesistöjä kohtaan. Rakentaminen Eteläpuiston ranta-alueille tulisi toteuttaa alueen vesiympäristön luonnonolot säilyttäen ja mahdollisimman vähän rannan ominaispiirteitä muuttaen. Mikäli rantaan ohjataan ruoppauksia tai muuta rakentamista, jossa pohjaa joudutaan kaivamaan, tulee toimenpidealueen pohjasedimentin laatu ja mahdollisten haitta-ainepitoisuuksien esiintyminen selvittää sekä arvioida niiden vaikutuksia veden laatuun sekä vesieliöstöön. Kaavaselostuksen liiteaineistojen perusteella ranta-alueen sedimenttiä on kaavamuutosta koskevalla alueella jo pyritty selvittämään, mutta näytteenotto ei ole onnistunut, sillä pehmeää sedimenttiä ei tutkimusten yhteydessä löytynyt. Tämä ei kuitenkaan poissulje mahdollisuutta pehmeämpien pohjien esiintymiselle. Kaava laadittaessa on tarpeen huomioida alimmalla suositeltavat rakentamiskorkeudet. Pyhäjärvellä alin suositeltu		
--	--	--

rakentamiskorkeus on N2000 +78,50 m, sisältäen aaltoiluvaran. Tämän tason alapuolelle ei tulisi sijoittaa kastuessa vaurioituvia rakenteita. Kaava-asiakirjoihin ei liity erillistä hulevesisuunnitelmaa. Alueen vettä läpäisemättömän pinnan määrä ei luonnoksen mukaisella ratkaisulla vaikuta lisääntyvän. Kaava-alueella on kuitenkin tärkeää huomioida rakentamisen aikainen hulevesien hallinta maankaivuuta ja maansiirtoa tehdessä. Näiltä osin kaavan vaikutusten arviointia on tarpeen myös täydentää. JATKOTOIMET ELY-keskus esittää valmiutensa tarvittaessa työneuvotteluun ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista. Kaavaehdotus pyydetään sen nähtäville tullessa toimittamaan ELY-keskukseen lausuttavaksi.		
Pirkanmaan liitto Pirkanmaan liitto katsoo, että asemakaavatyölle asetetut tavoitteet luonnon monimuotoisuuden ja virkistysympäristön kehittämiseksi, maisemallisten arvojen vaalimiseksi sekä rannan saavutettavuuden parantamiseksi tukevat hyvin Pirkanmaan maakuntakaavan tavoitteiden ja kaavamääräysten toteutumista. Eteläpuiston asemakaavatyön uudet tavoitteet ovat niin ikään linjassa Pirkanmaalla vireillä olevan vaihemaakuntakaavatyön kanssa, jossa korostetaan muun muassa Keskustatoimintojen alueella maisema- ja luontoarvojen säilymistä sekä kaupunkiluonnon monimuotoisuuden vaalimista. Kuten jo osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annetussa liiton kommentissa (16.4.2024) todettiin, Pirkanmaan liitto pitää erittäin myönteisenä, että asemakaavamuutostyötä jatketaan kehittämällä Eteläpuistosta viher- ja virkistysalue kaikkien kaupunkilaisten käyttöön. Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että asemakaavan laadinnassa otetaan huomioon erityisesti suunnittelualueen valtakunnalliset ja maakunnalliset arvot. Asemakaavakartalla tuleekin tunnistaa kaava-	Hämeenpuiston ja Eteläpuiston liittymäkohdan liikennealueet ovat asemakaavamuutoksen rajauksen ulkopuolella. Ratkaisuja etsitään Hämeenpuiston vireillä olevassa asemakaavamuutoksessa (nro 8848). Ehdotusvaiheessa laadittiin Koulukadun kentän inventointi.	Valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja arvokkaaseen geologiseen moreenimuodostumaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Alueet on huomioitu kaavakartalla alueita koskevissa pääkäyttötarkoituksissa ja länsiosassa sijaitsevan rinteen suojelumääräyksellä. Hämeenpuiston päätteenä toimivan puiston osan rooli historiallisena ja kaupunkikuvallisesti merkittävänä puistona on kirjattu pääkäyttötarkoitukseen ja suojelumääräykseen. Yleismääräyksissä on määrätty Osuustoiminnanaukion ja Tampereen valtatie kautta Eteläpuiston ja Hämeenpuiston välisestä visuaalisesta ja toiminnallisesta yhteydestä. Osuustoimintamonumentti tulee korjauksien jälkeen palauttaa paikalleen.

alueelle ulottuvan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (VAMA 2021/ Pirkanmaan harjumaisemat) sekä arvokkaan geologisen muodostuman (harjualue; moreenimuodostuma) rajaukset. Myös Hämeenpuiston eteläisimmän osan rooli valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön osana (RKY 2009/ Hämeenpuisto) tulisi selkeästi käydä kaavasta ilmi asemakaavaluonnoksen VP-10-alueella). Kaavamääräyksissä tulisi lisäksi ottaa huomioon museoviraston laatimassa RKY 2009- kuvauksessa erikseen mainittu Hämeenpuiston päätteenä sijaitseva Väinö Aaltosen Osuustoimintamonumentti (1950). Samoin maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön kuuluvan ja rakennuskulttuurin ydinalueeksi tunnistetun Koulukadun kentän, Suomen vanhimman tekojääkentän (1956), merkitystä Tampereen jääkiekkokaupunkihistorian osana on niin ikään tärkeää vaalia. Kaavatyötä varten laaditussa ”Tampereen Eteläpuisto, puistokonsepti”-suunnitelmassa (10.6.2024) on tunnistettu tarve Hämeenpuiston ja Eteläpuiston liittymiskohdan kehittämiseksi, sillä Tampereen valtatie länsipään ylityskohta koetaan jalankulun sekä pyöräilyn näkökulmasta turvattomaksi. Nyt laadittava asemakaava ei tältä osin tuo muutoksia kohteen nykytilaan. Pirkanmaan liitto esittääkin, että Hämeenpuiston kaupunkikuvallisen merkityksen vuoksi sekä keskusta-alueen ulkoilureittiyhteyksien edistämiseksi tämän liikenteellisen nivelkohdan kehittämistyöhön tartuttaisiin pikaisesti.		Koulukadun kentän korttelialueen suojelumääräyksiä tarkennettu alueen inventoinnin perusteella. Vaikutusten arviointia lisätty kaavaselostukseen ja havainnekuvia kaava-aineiston viitesuunnitelmiin.
Pirkanmaan maakuntamuseo Pirkanmaan maakuntamuseon rakennettua ympäristöä ja kaupunkikuvaa/maisemaa koskevat aiemmassa lausunnossa sekä viranomasi neuvottelussa esiin tuomat seikat on huomioitu aineistossa erinomaisesti. Lounaiskulmaan ulottuvalle valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ei	Ehdotusvaiheessa laadittiin Koulukadun kentän inventointi. Rinteen loivennussuunnitelmia on tarkennettu puiston viitesuunnitelmassa. Loiventaminen tehdään pääosin täyttämällä. Loivennusta ei tehdä Frenckellin kalkkiruukin alueella. Kulttuuriperintökohde on	Hämeenpuiston päätteenä toimivan puiston osan rooli historiallisena ja kaupunkikuvallisesti merkittävänä puistona on kirjattu pääkäyttötarkoitukseen ja suojelumääräykseen. Yleismääräyksissä on määrätty Osuustoiminnanaukion ja Tampereen valtatie kautta Eteläpuiston ja Hämeenpuiston välisestä

kaavaluonnoksessa kohdistu maisemaa merkittävästi muuttavaa maankäyttöä. Valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön kuuluvat Hämeenpuiston eteläinen pääte ja ylätasanteen muotopuutarhan jäänteet on osoitettu niiden arvojen säilymistä turvaavin merkinnoin (VP-10, s-21 sekä yleismääräys). Samoin on toimittu maakunnallisesti merkittävän Koulukadun kentän kohdalla (sj-21 sekä sr/r). Koulukadun kentästä ja katsomosta on tekeillä maakuntamuseon suosittama rakennetun ympäristön inventointi. Tutustuttuaan selvitykseen maakuntamuseo täsmentää vielä tarvittaessa ehdotusvaiheessa Koulukadun kenttää koskevia suojelutarpeita ja kaavamerkintöjä. Kaavaluonnokseen Koulukadun kentän eteläpuolelle on osoitettu yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue, jolle saa sijoittaa myös teleliikenteen maston (ET-17). Maakuntamuseo suosittelee herkkään ympäristöön sijoittuvalle mastolle määriteltäväksi enimmäiskorkeutta ja sen kirjaamista kaavamääräykseen. Ratinan sillan eteläpuolelle on osoitettu ohjeellinen vesialueen ylittävä silta, lossi tai muu vesistön ylityksen mahdollistava yhteys, joka on varattu yleisen jalankulun käyttöön (si-yhteys/jk). Maakuntamuseo suosittelee siirtämään merkintää hieman etelämmäs, kauemmas Ratinan sillasta, jolloin sillan arvojen ja maisemallisen aseman olisi mahdollista säilyä paremmin. Alustava vaikutustenarviointi on onnistunut. Sitä on vastineraportin mukaan vielä tarkoitus täydentää ehdotusvaiheessa lisäämällä kaavaselistukseen alueen nykytilan kuvausta sekä laatimalla havainnekuvia kaavan mahdollistamasta ranta-alueelle sijoittuvasta rakentamisesta, mitä maakuntamuseo pitää tärkeänä. Kaava-alueella sijaitsee Frenckellin kalkkiruukki -niminen arkeologinen kulttuuriperintökohde (kalkkiuuni, muinaisjäännostunnus 1000030020). Kohde on merkitty kaavaluonnokseen kiinteänä muinaisjäännostuksena (sm-4).	huomioitu myös nimitoimikunnan päätöksellä alueen puistoaukion nimessä.	visuaalisesta ja toiminnallisesta yhteydestä. Osuustoimintamonumentti tulee korjauksien jälkeen palauttaa paikalleen. Koulukadun kentän korttelialueen suojelumääräyksiä tarkennettu alueen inventoinnin perusteella. Koulukadun kentän vieressä sijaitsevalle ET-17-korttelialueelle lisätty kaavamääräys telemaston enimmäiskorkeudesta nykytilanteen mukaisesti. Vesistön ylityksen mahdollistavan jalankulkuyhteyden ohjeellista sijaintia siirretty kaavakartalla kauemmas Ratinan sillasta. Frenckellin kalkkiruukkia koskevaa suojelumääräystä tarkennettu lausunnon mukaisesti. Kaavaselistukseen täydennetty kohteen tiedot. Vaikutusten arviointia lisätty kaavaselistukseen ja havainnekuvia kaava-aineiston viitesuunnitelmiin.
---	--	---

Museoviraston päivittämän teollisuusarkeologisten kohteiden suojeluohjeen mukaisesti Frenckellin kalkkiruukin paikkaa voidaan suojella muuna arkeologisena kulttuuriperintökohteena osana Tampereen teollisuushistoriasta säilynyttä monimuotoista arkeologista perintöä. Kohteen sm-merkintä tulisi siten korvata kaavassa osa-aluemerkinnällä s, jonka selitys ja määräys ovat: Muu kulttuuriperintökohde. Alueella olevat teollisuushistorialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella lueellisen vastuumuseon (Pirkanmaan maakuntamuseo) kanssa. Myös kaavaselistyksessä olevat kohdetiedot (s. 8, 14, 17) tulisi päivittää. Arkeologinen kohde sijaitsee alueella, joka on asemakaavan muutoksessa osoitettu puistoalueeksi (VP-4), mikä tukee kohteen säilymistä. Kaavasuunnitelman ja siihen liittyvän puistokonseptin mukaan ylemmän historiallisen puistoalueen ja sen alapuolella sijaitsevan puistona kehitettävän alueen välille pyritään muodostamaan esteetön yhteys ja loiventamaan rinnettä. Puistokonseptin mukaan loiventaminen sijoittuisi myös kalkkiruukin jäännösten alueelle (kaavaselistus s. 14, puistokonsepti s. 7 ja luku 2.2.2). Puistokonseptissa tulee tarkentaa sitä, miten rinnepuutarha ja loivennukset sijoittuvat suhteessa kalkkiruukin jäännökseen ja miten arkeologinen kulttuuriperintökohde on otettu suunnitelmassa huomioon. Rinteen loiventamista koskevat tarkemmat suunnitelmat pyydetään lähettämään Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten. Aineistoja tulisi vielä kehittää edellä kuvatuilla tavoilla. Kaavaehdotus aineistoinen tulee toimittaa Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.		
--	--	--

Ympäristönsuojelu - Pilaantuneiden maiden merkinnät tulisi ensisijaisesti osoittaa selkeästi rajatuilla pima-määräyksillä yleismääräyksen sijaan. - Lepakoiden ruokailualueiden säilymisessä puuston lisäksi myös valaistusolosuhteiden huomiointi on tärkeää. Tarkemmassa suunnittelussa olisi huomioitava myös liikuntapaikkojen osalta niiden ilta- ja yöaikaisen valaistuksen ohjaaminen. Mahdollisuuksien mukaan myös asemakaavassa tulisi ohjata lepakkoystävälliseen valaistukseen. - Puiston alueella tulisi ohjata lintuturvalliseen rakentamiseen. Esimerkiksi padel-kenttien lasiseinät ja puistoympäristöön mahdollisesti tulevat uusien rakennusten ikkunat lisäävät tarpeettomien lintukuolemien riskiä. - Puiston jatkosuunnittelussa tulee edelleen tutkia erilaisia mahdollisuuksia, joilla myös historiallisen puiston alueella melulle altistumista oleskelun aikana voisi vähentää.	Maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi päivitettiin ehdotusvaiheessa. Ehdotusvaiheessa laadittiin puistosuunnitelman mukainen meluselvitys nykytilanteesta ja ennustetilanteesta. Melukarttojen lisäksi selvityksessä annettiin suosituksia melusuojaukselle. Osa suosituksista koskee kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevia alueita kuten Tampereen valtatielle nousevaa ramppia. Meluaitojen sijoittamista rajoittaa kaupunkikuvalliset, maisemalliset ja toiminnalliset syyt. Ylätasanne on historiallista puistoa. Eteläpuistokadulle sijoitettavalla rengasmeluaidalla olisi vähäistä melutasoa vähentävää vaikutusta, jos jatkosuunnittelussa löydetään sille sopiva kaupunkikuvallinen ja toiminnallinen ratkaisu.	Eteläpuiston alatasanteen korttelialueille merkitty pima-8 kaavamääräys. Tärkeä lepakkoalue (slep-2) on merkitty kaavakartalle ja yleismääräyksiin on lisätty määräys voimakkaan valaistuksen välttämisestä kesäaikana. Lintujen törmäysriskin vähentämisestä lisätty kaavamääräys yleismääräyksiin. Meluselvityksen perusteella Ratinan sillan läheinen alue osoitettiin suojaviheralueeksi.
Viheralueet ja hulevedet yksikkö Kaavaluonnos OK. Ei tarvetta hulevesiselvitykselle.	Merkitään tiedoksi.	
Satamatoimisto, Elämystalouden kehitysohjelma ja Tapahtumapalvelut Talviajan aktiviteetit Tampereen tavoite on kasvattaa ulkotiloissa tapahtuvien talviaktiviteettien ja omaehtoisen toiminnan määrää ja Eteläpuiston sijainti on tähän myös mitä erinomaisin. Tällä hetkellä kesälle sopivia toimintoja on esitetty alustavassa puistokonseptissa useampia, mutta talvikäyttö ei näyttäyty aivan yhtä runsaana. Mahdollistetaanko sauna ympärivuotiseksi ja avanto sen yhteyteen?	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Asemakaavamuutos mahdollistaa kevytrakenteisten kioskien lisäksi uuden rakennuksen puiston keskiosassa. Rakennukseen voi sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaan esimerkiksi saunan,	Kaavakartalle on merkitty uusi tontti uudelle rakennukselle sekä kevytrakenteisten rakennusten alueet uimakopeille ja/tai ns. pop-up-toimintaa mahdollistaville kioskeille. Puiston muita mahdollisia toimintoja on esitetty viitesuunnitelmassa.

Voisiko alueella olla esim. laavu tulisijoiheen, jossa pulkkamäkeä laskettelevat voivat lämmitellä ja retkeillä? Voisivatko rakennukset olla kiinteitä ja lämpimiä, ja tarjota myös talviaikaan palveluita rantareitillä liikkuville ulkoilijoille? Esteetön kalastus Tampereella ei ole toistaiseksi osoitettu ja mahdollistettu paikkaa esteettömälle kalastukselle. Heti Ratinansillalta Eteläpuistoa kohti kulkeva ranta-alue on kalastajille suotuisaa aluetta ja heitä näkyykin siellä usein. Alueelle on helppo saapua ja pysäköintipaikat ovat lähellä. Alueelle on ehdotettu ja sinne soveltuisi rantaan rakennettava esteettömän kalastuksen mahdollistava puulaituri – voisiko tätä vielä tutkia. Venelaituri ja soutuvenepaikat Venelaiturille osoitettu paikka tulisi voida sijoittaa lähemmäs alueelle suunniteltuja palvelujen keskittymää. Tällöin veneilijöiden ja asiakkaiden on helppo myös käyttää ja omalta osaltaan tukea puiston palveluja, ja ne muodostaisivat yhdessä toimintojen keskittymän. Nyt laiturin sijainti jää palveluiden taakse ja niihin nähdessä syrjään. Venelaiturin keskeinen sijainti myös edesauttaa järviluontomatkailun palveluiden löydettävyyttä ja valmiit rakenteet tarjoavat mahdollisuuksien mukaan myös sääsuojaa sekä palveluita suunnitelmissa olevan vesibussin asiakkaille. Lisäksi alueelle voisi laittaa varauksen kyseisen vesibussin matkustajalaiturille. Laituri toimisi samalla isompien laivojen hätänostopaikkana (välttämätön säilyttää Eteläpuistossa). Soutuveneiden sijainti osoittaa, että venepaikkojen määrä pienentynyt olemassa olevasta ja alue kaventunut. Venepaikkoja on vähennetty useissa Tampereen kohteissa, mikä tarkoittaa, ettei kysyntään voida pian vastata eivätkä asukkaat hyödyntää Tampereen uniikkia sijaintia järvien välissä. Näin ollen venepaikkojen määrä tulisi pitää nykyisen mukaisena.	kahvilan ja wc-tiloja. Asemakaavamuutoksessa ei oteta kantaa toimijavalintaan. Viitesuunnitelman perusteella pysyväälle rakennukselle on osoitettu rakennusoikeutta 330 kerrosalaneliömetriä. Suurempi rakennus ei ole mahdollinen alueen kulttuurihistoriallinen, kaupunkikuvallinen ja maisemallinen merkitys huomioiden. Toimivaa konseptia voidaan hakea esimerkiksi kilpailun kautta asemakaavamuutoksen jälkeen. Uusi rakennus voidaan kytkeä kuntatekniikan verkostoihin kuten lämmitykseen, jolloin rakennus mahdollistaa myös ympärivuotista käyttöä. Kaupunkilaisille teetetyissä kyselyissä on voimakkaasti toivottu Eteläpuistolle tyypillisen ns. pop-up-toiminnan jatkumista ja tukemista, jota varten alueella mahdollistetaan pysyvän rakennuksen lisäksi kevytrakenteisia kioskeja. Kioski tai kontti voi toimia esimerkiksi matkailupalvelu-yrityksen toimipisteenä. Kioskialueiden sijainnit on valittu siten, että palvelut levittäytyvät puiston eri osiin. Asemakaavamuutoksessa ei oteta kantaa toimijavalintoihin. Kaavassa on osoitettu alueet erityyppisille laiturerakenteille puiston toiminnalliseen keskukseen sekä Ratinansillan läheisyyteen. Laitureita voi käyttää esimerkiksi kalastamiseen, vesibussin pysäkkinä ja hätänostopaikkana.	Uimapaikalle ja laiturerakenteille on osoitettu yhteensä kolme aluetta kaavakartalla. Alueiden ominaispiirteet on kuvattu kaavamääräyksissä.
--	--	---

Sauna ja palvelut Alueelle on suunniteltu paikkaa saunalle, mikä on erinomainen asia. Suunnitelmista kuitenkin käy ilmi, että saunan koko pukutiloineen on kohtalaisen pieni. Tampereella on pula suuremmista saunoista ja kapasiteetiltaan riittävistä pukutiloista, jotka voisivat palvella myös kongresseja, kansanvälisiä matkailijoita sekä vieraita. Tilojen ruuhkaisuudesta, pienuudesta ja myös pukutilojen ahtaudesta johtuen suomalainen sauna jää useilta vierailijoilta ja turisteilta kokematta. Liian pieni kapasiteetti on yrittäjille, seuroille tai yhdistyksille myös taloudellinen haaste, mikä voi estää saunan toteutumisen. Yritystoiminta Eteläpuistosta on tulossa yksi suurimpia vapaa-ajan ja virkistystoiminnan kohteita Tampereen keskusta. Suunnitelmaa on hyvä tarkastella sen osalta, paljonko alueelle on mahdollistettu matkailuun, liikkumiseen tai palveluiden tuottamiseen suuntautuvaa yritystoimintaa. Kattavat palvelut mahdollistavat ajan viettämisen Eteläpuistossa, vaikkapa koko päivän ajan. Järvenrannalla sijaitsevista kohteista on Tampereella usein paikka kioskille / kahvilalle, mutta varsinaiset ruokaravintolat puuttuvat. Mikäli Eteläpuiston käyttöä halutaan lisätä ja asiakasmäärät kasvavat tulee alueelta löytyä myös ruokaa tarjoava ravintola – vaikkapa suoraan saunan yhteydestä. Ravintola toisi myös hyvän lisän vesibussiliikenteelle ja sen yhteyteen kehitettävälle tuotteille sekä palvelukonsepteille. Yritystoiminnan mahdollistaminen keskittyy pop up -toimintojen mahdollistamiseen, vaikka Eteläpuistoa kaavoitetaan pitkäaikaisen linjauksen pohjalta virkistyskäyttöön. Miksi palvelujen rakenteissa kannustetaan väliaikaisuuteen, jos Eteläpuiston funktio on pysyvä? Tuotetarjonnan lisäksi järvenrannalle tulisi merkata paikka selkeästi matkailupalveluyritykselle, joka voi tuottaa rannalle mm. välineiden vuokraustoimintaa tai muuta Tampereelta vielä puuttuvaa	Pienveneiden säilytykseen varattu lv-alueen koko pienenee suunnitelmassa vähäisesti uuden uimapaikan myötä. Paikkoja jäsentämällä voi olla mahdollista säilyttää pienvenepaikkojen lukumäärä ennallaan. Pyöräpysäköinti huomioidaan jatkosuunnittelussa kaupungin linjausten mukaisesti. Toive kaupunkipyöräpysäkestä välitetään eteenpäin. Ratinan sillan eteläpuolella EV-alueella on kaavalla mahdollistettu pienen pysäköintialueen rakentaminen ja lisäksi saattoliikenne sekä liikuntaesteisten pysäköintimahdollisuus on huomioitu YPU-2 korttelialueella. Eteläpuisto on tunnistettu mahdolliseksi pienimuotoisten tapahtumien järjestämispaikaksi. Puiston viitesuunnitelmassa on esitetty paikka väliaikaiselle lavalle puiston keskeisellä aukiolla suunnitellun rinnekatsomon yhteydessä. Suunnitelmia tarkennetaan jatkosuunnittelussa.	
---	---	--

matkailun palvelua, jonka voi yhdistää mm. venelaiturin tai vesibussin toimintaan taikka järvien pyöräilyreitteihin. Pysäköinti Asemakaavassa on myös hyvä huomioida paikat turvalliselle ja tarpeeksi kattavalle pyöräpysäköinnille. Alueelle olisi toivottavaa saada myös kaupunkipyöräpysäkki. Lisäksi toivomme, että kaavassa voidaan osoittaa paikka saattoliikenteelle niin henkilöautojen kuin bussien osalta. Tapahtumatoiminta Tampereelta puuttuu intiimi, vihreä, suojaisa ja viihtyisä puistomainen tapahtumapaikka, jossa on kattavat puitteet maksimissaan (noin) 2500 henkilön tapahtumille. Eteläpuisto on tähän mahdollisuus. Tapahtumakäytössä Eteläpuisto tulee suunnitella niin, että kulkureitit ovat tarpeeksi leveitä ja pinnat kestäviä, väliaikaisten rakenteiden kuljetus, lastaus ja purku on alueella sujuvaa. Varsinaisen tapahtuma-alueen näkymiä tai alueen saavutettavuutta ei tule estää ratkaisevasti puilla taikka pensailla. Siirreltävät rakenteet ovat plussaa, jolloin ne eivät estä tapahtuman rakentamista ja mahdollistavat puistoon erilaisia tapahtumia. Myös pelastusteiden tulee olla tarpeeksi leveät. Tapahtumapaikalla tulee olla saatavilla kattava määrä sähköä eri sijainneissa, useampia vesipisteitä sekä viemärointi hule- ja jätevesille. Erityistä huomiota on hyvä kiinnittää nurmialueeseen. Keskeisimmällä tapahtuma-alueella on hyvä olla hiekkanuttimatto tai tapahtumanurmi, joka kestää kulutusta, mutta on esteettisesti kaunis. Mikäli puistoon mahdollistetaan kiinteä lava, sen tulee mahdollistaa kokonsa puolesta uudenlaista esitys / aktiviteetti / tapahtumatoimintaa verrattuna muihin puistolavoihin ja niiden kokoon. Ja mikäli alueelle mahdollistetaan lava, sen yhteyteen tulee mahdollistaa jokin muu toiminta/toiminto, joka voi täyttää lavan niinä aikoina, kun siellä ei ole ohjelmaa. Lavan suunnittelun ja lavarakenteiden osalta tulee konsultoida tapahtumajärjestämisen ja etenkin tapahtumaaäänen		
--	--	--

ammattilaisia. Huono lavarakenne on este myös äänentoistolle. Lähtökohtaisesti tapahtumapalvelut ei suosita kiinteän, ympärivuotisen tapahtumalavan toteuttamista.		
Gasgrid Finland Oy Suunnitelmanne on toteutettavissa seuraavin lisäyksiin: • Maakaasuputki rajoittaa ympäröivää maankäyttöä merkittävästi. Gasgrid pyytää, että maakaasuputkisto esitetään kaavassa selkeämmin ja maakaasuputkistosta aiheutuvat rajoitukset merkittäisiin kaavamääräyksiin, esim. ”Rakentaminen ja muu toiminta maakaasuputkiston läheisyydessä on rajoitettua asetuksen 551/2009 tai sitä korvaavan säädöksen mukaisesti”. Merkintä on tarpeen, jotta maakaasuputki tulisi huomioiduksi alueella paremmin erilaisia toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa. • Maakaasuputki on merkitty maastoon merkintäpylväin. Merkintäpylväiden välillä on säilyttävä esteetön näköyhteys merkintäpylväiden välillä. • Suunniteltaessa uusia reittejä maakaasuputken läheisyyteen, pyydämme olemaan hyvissä ajoin yhteyksissä Gasgridiin suunnitelmien yhteensovittamiseksi kaasuputkiston kanssa.	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun.	Maakaasuputkesta lisätty yleismääräys.
Tönökahvila Kirjoitan teille Tönökahvilan puolesta, joka on jo yli viiden vuoden ajan ollut osa Eteläpuiston elämää ja kehitystä. Haluamme tuoda esiin näkökantomme siitä, miksi Tönökahvila ja sen tuottamat tapahtumat tulisi säilyttää ja mahdollistaa jatkossakin Eteläpuiston alueella. Tiedämme, että kaavatyon tavoitteet painottavat luonnon monimuotoisuuden, virkistysympäristön, kulttuuriympäristön ja rannan saavutettavuuden parantamista. Tönökahvila on omalta	Asemakaavamuutos mahdollistaa kevytrakenteisten kioskien lisäksi uuden rakennuksen puiston keskiosassa. Rakennukseen voi sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaan esimerkiksi saunan, kahvilan ja wc-tiloja. Asemakaavamuutoksessa ei oteta kantaa toimijavalintaan. Konseptia voidaan hakea esimerkiksi kilpailun kautta asemakaavamuutoksen jälkeen.	

osaltaan jo pitkään tukenut näitä tavoitteita. Olemme aktiivisesti siivonneet Eteläpuistoa, kehittäneet aluetta ja järjestäneet monenlaisia tapahtumia, jotka ovat rikastuttaneet puiston elämää ja tuoneet ihmisiä yhteen. Kahvilamme on tarjonnut paikan, jossa kaupunkilaiset voivat nauttia kesäpäivistä ja luonnon läheisyydestä. Olemme jo vuosia halunneet kehittää ja laajentaa palveluitamme, jopa niin, että voisimme tarjota palveluita myös talviaikaan. Valitettavasti ideamme ovat jääneet toteutumatta, koska olemme saaneet ohjeistuksen, että kaikki rakenteet on pystyttävä poistamaan tarvittaessa tunnissa, minkä vuoksi pysyviä rakennelmia ei ole saanut rakentaa. Lisäksi vuokrasopimuksemme on aina ollut vain vuoden mittainen tai lyhyempi, eikä seuraavan kesän toiminnan jatkumisesta ole ollut varmuutta. Tämä epävarmuus on vaikeuttanut pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä, vaikka intoa ja halua kehittää Eteläpuistoa on aina ollut runsaasti. Toivomme sydämestämme, että Tönökahvila saisi jatkaa toimintaansa vielä vuosien ajan, ja että saisimme mahdollisuuden kehittää palveluitamme entisestään. Uskomme, että Tönökahvila on tärkeä osa Eteläpuiston kehitystä ja tarjota paikan, jossa kaupunkilaiset voivat nauttia luonnosta ja yhteisöllisyydestä. Olemme iloisia siitä, että vuosien taistelu on tuottanut tulosta ja että Eteläpuistoa kehitetään puistona. Toivomme, että saamme olla osa tätä kehitystä tulevaisuudessakin.		
Tampereen seudun polkupyöräilijät ry Nostimme jo OAS-vaiheen mielipiteessä esille, että oleellista on, miten alueelle toteutetaan laadukkaat pyöräliikenteen väylät. Nyt nähtävillä olevassa asemakaavan luonnoksessa ei ole reittimerkintöjä, mutta oletamme, että ne sinne jatkossa lisätään.	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Jalankulun ja pyöräilyn pääreitit perustuvat lainvoimaiseen osayleiskaavaan ja keskustan	Ohjeelliset pyöräilyn pääreitit lisätty kaavakartalle. Reittien ja katujen tilavarauksissa on huomioitu jalankulun ja pyöräilyn erottaminen pääreiteillä. Siltayhteys muutettu kaavamääräyksissä myös pyöräilyn käyttöön.

Kaavaluonnoksessa on määritelty si-yhteys/jk -vesistöylitysyhteys vain jalankululle. Tämä kannattaisi määritellä myös pyöräilylle soveltuvaksi, sillä erityisesti Ratinan puolella kiipeäminen ylös Tampereen valtatie sillalle on jyrkkä ja epämiellyttävä. Kaavassa määriteltävä vesistön ylitys tulisi suunnitella niin, että se soveltuu myös pyörän kanssa kuljettavaksi, oli sitten lossi tai silta kyseessä. Tämä vahvistaisi Pyhäjärven kiertoreitin elämyksellisyyttä pyöräilyn näkökulmasta. Samalla tulisi määritellä mitä kautta lossiyhteydeltä kuljetaan pyöräilyn alueellisille ja seudullisille pääreiteille. Hämeenpuiston eteläpään esitetyt pyöräliikenteen ja jalankulun ratkaisut eivät edelleenkään ole kovinkaan laadukkaita. Eteläpuiston kaavan yhteydessä tulisi miettiä myös Eteläpuisto-kadun seudullisen pääreitinyhdistymistä Hämeenpuistoon, vaikka se sinänsä onkin rajattu kaava-alueen ulkopuolelle. Kaavaselostuksessa todetaan: "Pyöräily erotetaan muista liikennemuodoista seudullisilla ja alueellisilla pääreiteillä. Puiston sisäinen pyöräily mahdollistetaan, mutta ajonopeudet pidetään maltillisina esimerkiksi materiaalivalintojen avulla." Mitä tämä voi käytännössä tarkoittaa? Puiston sisällä menee alueelliset pääreitit ja jos niillä tehdään pyöräilyn erottelu, niin mitä materiaalia pinta on, jos nopeuksia halutaan hillitä? Turvallisuuden, esteettömyyden ja talvikunnossapidon näkökulmasta paras valinta on asfaltti. Jos nopeuksia halutaan hillitä, niin se tulisi tehdä linjausten avulla: pyritään minimoimaan korkeuserot ja luodaan loivia kaarteita suorien sijaan. Esim. nykyinen lasku Pyynikiltä on todella jyrkkä, tämän siirtäminen loivemmalle linjalle vähentäisi nopeuksia merkittävästi. Erityisesti luonnonsuojelualueen puolella linjausta voisi loiventaa merkittävästi. varsinaisen kaava-alueen puolella voitaisiin harkita linjauksen nostamista ylemmäs rinteessä minigolfkentän kohdalla. Samalla kuitenkin on ratkaistava linjaus alas rannan tasolle niin, ettei synny uutta jyrkkää laskua.	liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnokseen (9.4.2024). Asemakaava tarkentaa em. suunnitelmien periaatteita. Pyöräilyn seudullinen ja alueellinen pääreitti yhdistyy Näsilinnankadun rampilta ja Ratinan sillalta Eteläpuistokadun eteläpuolella väliaikaisesti yhdeksi pääreitiksi, jonka länsipäässä reitti jakautuu uudelleen kahdeksi pääreitiksi kohti Pyynikkiä ja Koulukatua. Puiston sisäisellä pyöräilyllä tarkoitetaan puistokäytäviä tai muita kuin pyöräilyn pääreiteiksi merkittyjä teitä. Kaikkien reittien tarkat sijainnit ja materiaalivalinnat tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Hämeenpuiston ja Eteläpuiston liittymäkohdan liikennealueet ovat asemakaavamuutoksen rajauksen ulkopuolella. Ratkaisuja etsitään Hämeenpuiston vireillä olevassa asemakaavamuutoksessa (nro 8848).	
---	---	--

Puistokonseptisuunnitelmassa esitetään skeittialueen säilyttämistä ja koirapuiston tekemistä nykyisen parkkipaikan alueelle. Skeittialueen käyttöä monipuolistaisi merkittävästi pumptrack, joka palvelisi hyvin myös pienempiä ja isompia pyöräilijöitä sekä skeittaaajia. Pumptrackeihin on kiinteästi perustettujen lisäksi olemassa myös ratkaisuja, jotka ovat myöhemmin helposti siirrettäviä. Erityisesti lapsille ja nuorille toimivia pyöräilyn harrastuspaikkoja ei keskustassa ole.		
Eläköön Eteläpuisto ry Kaavavalmistelu on ollut kaikkineen pitkä ja kuormittava. Viimeiset vuodet on edetty hyvään suuntaan, ja esillä olevasta ehdotuksesta voi olla tyytyväinen monessa mielessä. Suunnitelma ottaa nyt huomioon maiseman, kaupunkitarinamme, luonnon monimuotoisuuden, kaupunkiluonnon tilan ja suojelutarpeen, käynnissä olevan ilmastomuutoksen ja siihen valmistautumisen, sekä kaupunkilaisten näkemyksiä ja virkistystarpeita. Hienoa myös, että kansallisen kaupunkipuiston tavoite sisältyy nyt tähän kaavaehdotukseen. Suunnitelman kannalta tärkeä on päätös siitä, mikä on Eteläpuiston luonne. Ylätasanne säilytettäneen perinteisenä oleskelu- ja kävelypuistona. Sen suhteen on ensisijaista puiston ja puuston jatkuvan hoidon periaate. On huolehdittava siitä, että uusia puita istutetaan ajoissa korvaamaan huonokuntoiset ja kaatumisvaarassa olevat puut. Alatasanteen kohdalla on tärkeää löytää tasapaino peli- ja muiden aktiivisten virkistystoimintojen ja luontoarvojen välillä. Myös alatasanne on tarkoitettu kaikkien käyttöön ja viihtymiseen. Itseisarvona ei tule pitää käyttöasteen maksimointia. Tähän suuntaan suunnitelma näyttääkin muodostuvan. Hyvä, että kaupunki on jatkamassa vuorovaikutteista puiston suunnittelua ja hoitoa kaupunkilaisten kanssa.	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Asemakaavaohjelmaan kirjattu noin 1000 kerrosalaneliometriä on varattu virkistystoimintaa palvelevien rakennusten käyttöön. Eteläpuisto on asemakaavaohjelman vuoden 2024 kohde, joten kohdekorteilla olevia tietoja ei enää päivitetä. Asemakaavamuutoksen tavoitteet määritellään osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, joka oli nähtävillä 21.3.-18.4.2024. Eteläpuistoon ei rakenneta asuntoja. Puiston viitesuunnitelmassa on tutkittu toimintojen sijoittumista alueelle siten, että puistoon muodostuu eriluonteisia osa-alueita. Alueella säilyy myös kaupunkihiljaista virkistysaluetta. Asemakaavamuutos mahdollistaa kevytrakenteisten kioskien lisäksi uuden rakennuksen puiston keskiosassa. Rakennukseen voi sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaan esimerkiksi saunan, kahvilan ja wc-tiloja.	Latvuspeitteisyydestä, luonnon monimuotoisuudesta, puustoisuudesta ja sen täydentämisestä määrätään kaavassa. Merkittävät arvopuut on suojeltu kaavassa. Maisemallisesti arvokkaat puukaaret on merkitty kaavaan säilytettävänä puuriveinä. Yksittäisten puiden korvaaminen esimerkiksi huonokuntoisuuden vuoksi on mahdollista puuriviaihe säilyttäen. Pyynikinharjulle johtava rantapolku merkitty kaavakartalla poluksi ja sen lähiympäristö merkitty suojelumerkinnällä. Kevytrakenteisten kioskien määräystä ja aluetta tarkennettu kaavakartalla. Yksittäisten kioskien määrät ja tarkat sijainnit osa-alueen sisällä tarkastellaan tapauskohtaisesti.

Eteläpuiston kohdekorttiin on kirjattu seuraavaa: ”Aluetta kehitetään virkistyskäytön lähtökohdista ja suunnitellaan viheralueita, reittejä ja virkistyspalveluja huomioiden kansallisen kaupunkipuiston kriteerit. Pyhäjärven rannan suuntainen yhteys puistomaisena viheralueena varmistetaan ja ekologisia yhteyksiä kehitetään. Rannan saavutettavuutta parannetaan Hämeenpuiston ja Eteläpuiston yhteyttä parantamalla. Muuta kerrosalaa 1 000 k-m². -Rakennetun kulttuuriympäristön arvojen vaaliminen -Urbaanit ulkotilat -Alueidentiteetin vahvistaminen -Keskustan visuaalinen kohentaminen, vetovoimaisuuden lisääminen -Kävelykaupungin kehittäminen, kestävään liikkumiseen tukeutuminen -Virkistysympäristön kehittäminen” Kysymme kohdekortin sisällöstä: mitä tarkoitetaan Eteläpuiston kohdekortissa maininnalla "Muuta kerrosalaa 1000 k-m²"? Toinen kommentti kohdekorttiin: Tähän kohtaan tulisi lisätä vielä yksi teema: Luonnon monimuotoisuuden tukeminen, lisääminen ja siitä huolehtiminen. Tämä asia on esitetty suunnitelman kantavana periaatteena, johon on alettu sitoutua, ja se näkyy hyvin Eteläpuiston kaavasunnitelmassa. Miksi siis se ei olisi kohdekortin teemoista jopa ensimmäinen! Kaavakartalla olevia merkintöjä käytiin lävitse kaavaesittelytilaisuudessa 14.8. Toivomme, että kohdat tulevat vielä tarkentumaan niin, että suunnitelman ilmaisemat luonnonläheisyyden tavoitteet varmasti kestävät. Esimerkki: ”ki-3: ohjeellinen alueen osa, jolle voidaan sijoittaa enintään 50 m² kokoisia, kevytrakenteisia liiketiloja” - montako tämän kokoista rakennusta? Viittaako numero kolme kerrosmäärään? Jos viittaa,	Rannan pienimuotoinen muokkaaminen voi olla tarpeellista esimerkiksi laiturirakenteiden vuoksi. Rannan luontoarvot huomioidaan kaavamääräysten mukaisesti. Rannan puustoisuus on tärkeää ekologisen yhteyden kehittämiseksi. Kaavakohteet ja -määräykset noudattavat maankäyttö- ja rakennuslain ja ympäristöministeriön oppaan mukaista vakiomuotoista valtakunnallista esitystapaa. Kaikki kartan merkinnät ja määräykset on selitetty kaavakartan yhteydessä. Palautteessa erikseen mainitut määräykset on selitetty kaavaluonnoksen oikeassa yläreunassa. Kaavaehdotuksessa selitteitä on kaavakartan alla ja sen oikealla puolella.	
--	--	--

sellaista optiota ei voi tässä hyväksyä. Jos rakennuksen koko on mainittu, tulisi sen sijoitus merkitä ehdotuksena esitettyyn kaavakarttaan. Edellä kohdekortissa oleva maininta muusta kerrosalasta 1000 k-m2 on niin suuri kerrosala, että se mahdollistaisi kerrostalon. Se ei voi olla nyt enää tarkoitus, ja edellyttää asian avaamista ja korjausta. Kaavakarttaan on merkittävä selkeämmin kaupunginosan numero ja korkein sallittu kerrosluku. Kumpaakin merkitään nyt roomalaisin numeroin, jolloin kartasta ei voi olla täysin varma, milloin kyseessä on kerrosluku ja milloin kaupunginosan numero. Ongelman voisi ratkaista esimerkiksi niin, että kaupunginosan numero alleviivataan. Kaavaluonnoksessa ei myöskään kerrota, mitä kirjainlyhenteillä sj-21, sr/r, s-21, s-23 ja s-37 tarkoitetaan. Näiden lyhenteiden selitykset on lisättävä kaavakarttaan. Monipuoliseksi virkistysalueeksi kehittäminen tulee toivottavasti tapahtumaan alueen puustoa kunnioittavalla tavalla, koko alueella. Pyykin herkün harjunrinteen vaaliminen on tässä yhteydessä erittäin tärkeää, ja kaavaehdotuksessa tulisi erikseen mainita, että luonnonsuojelualue rajautuu Eteläpuistoon, joka näin hoitaa kokonaisuutena tärkeää tehtävää olemalla puolestaan Pyykin ekologinen suojavyöhyke. Kyseinen alue on suuria honkia kasvavaa, jyrkkää ja paahteista rinnettä, jonka rannassa kulkee kansallisromanttinen, juurakkoinen polku. Se on erityisherkkää aluetta, jota tulee kaikin tavoin suojella. Siellä kävellään paljon, mutta pyöräily sieltä pitäisi rajata pois. Uimarantasuunnitelman mukaan kyseistä polkua ”loitonnettaisiin Pyykin suuntaan”. Vetoamme, että uimaranta suunniteltaisiin pienimuotoiseksi pulahtamispaikaksi mahdollisine uimaportaineen, jolloin se ei lyhentäisi eikä avaisi mäntyistä rantapolkua. Harjun rantapolku suojeltaisiin osana puiston monimuotoista kokonaisuutta ja luonnonsuojelualueen rajavyöhykettä, joka kaavakartallekin on		
---	--	--

merkitty. Rinnealue olisi selkeästi liitettävä luonnonsuojelualueeseen, myös maastoon selvin merkinnöin. Ehdotus kehittää osaa nurmialueista niittymäiseksi on erinomainen, samoin kuin se, että ekologisia yhteyksiä huomioidaan myös kasvivalinnoilla ja kerroksellisen kasvillisuuden avulla. Kaavateksti toteaa, että ”Rannan merkittävää täyttööä pyritään välttämään ja rantaviivalla pyritään säilyttämään luonnonmukaisempia osioita.” Rannan luonnonmukaisuus on tärkeä arvo, joten olisi selkeytettävä millä reunaehdoilla ja miltä kohdin täyttäminen olisi tarpeen tai välttämätöntä. Miksi vain ”pyritään välttämään” eikä selkeästi vältetä? Ehdotuksessa mainitaan rantaviivan muotoilu vahaiseksi, ja toteaa mm: ”Ranta vaihettuu rakennetusti Nalkalan puoleisesta muurirannasta, laiturirakenteisiin, hiekkarantaan ja siitä Pynikin luonnonrantaan.” Nalkalan puoleisessa rannassa (nykyisestä pysäköintialueesta rantaa kohti) kasvaa vahvaa koivikkoa, joka antaa kaivattua varjoa kävelypolulle kohti rantapuiston keskiötä. Näin ollen toivomme, ettei puustoa myöskään tuosta kohdasta tulisi millään muotoa karsimaan. Suunnitelmassa mainitaan myös tutkitun näkymien avaamista hallitusti alueen sisältä Pyhäjärven suuntaan. Ehdotusvaiheessa kaavaselostuksen mukaan arvioidaan vaikutuksia kaupunkikuvaan ainakin Koulukadun, Hameenpuiston, Tampereen valtatie, Viinikanlahden, Ratinanniemen, Hatanpään kartanon ja Pynikinharjun näkymäsuunnista. Paitsi näkymät, pitäisi ottaa huomioon myös tuulisuuden vaikutukset. Riskinä on, että avaaminen vähentää puustoisuutta liikaa. Asemakaavaehdotuksen esittelyyn mennessä, Kantakaupungin vaiheyleiskaavaehdotuksen oltua nähtävillä 21.3.–22.4.2024, on saatu tiedoksi, että aiemmat vaiheyleiskaavaan jääneet		
--	--	--

täydennysrakentamiseen viittaavat merkinnät on viimein päätetty kumota Eteläpuiston osalta, ja Eteläpuistokadun eteläpuolinen alue osoitetaan vaiheyleiskaavassa virkistysalueeksi. Tämä on erinomainen asia, joka vihdoinkin voi turvata puiston tulevaisuuden, edellyttäen ettei kaavaan jätetä sellaisia kerrosala- tai muita merkintöjä, jotka saattaisivat tulevina vuosina mahdollistaa puistoksi määritellylle alueelle rakentamista - esimerkiksi julkista rakennusta tai muuta sellaista, asuntorakentamisen ollessa nyt jo poissuljettu. Tähän pyydämme vastausta, viitaten edellä mainittuunkin merkintään ”1000 k-m²”. Kaavaehdotus toteaa asemakaavan uudet tavoitteet ja asuntorakentamisesta luopumisen olevan hyvä ratkaisu, ja tavoitteiden tukevan kulttuuriympäristöarvoja, luonnon monimuotoisuutta, ekologista verkostoa ja Pirkanmaan maakuntakaavan määräyksiä. Mikäli valmisteltavaan kaavaan ei jää edellä kysytyn kaltaisia epäselvyyksiä, yhdyimme tähän näkemykseen kiitollisin mielin, oltuamme lähes 10 vuotta mukana Eteläpuistoa puolustavassa toiminnassa ja keskustelussa. Odotamme vielä vastauksia tässä esittämiimme kysymyksiin ja kommentteihin, ja seuraamme suunnitelman etenemistä.		
Yksityishenkilö 1 <i>Vielä kehitettävää, kaavaluonnoksen läntisempi sa-2-alue:</i> Vakituisena rannalla seikkailijana tämä ei ole hyvä paikka hiekka uimarannalle mielestäni. Pyhäjärveltä tulee todella voimakkaita aaltoja rantaan tässä kohtaa tuulen sekä isojen laivojen mukana ja ne pyyhkii kaikki hiekat mennessään, joten rakentaminen vaatisi järven pohjan loiventamista pitkältä alalta sekä tuosta kohdasta, jos lähtee vahingossa uimaan kohti keskustaa niin järven pohja muuttuu äkkisyyväksi hyvin nopeasti muodostaen turvallisuusriskin lapsille. Ehdottaisin että rantaa siirretään vanhan palomäen uimalaitoksen suuntaan tai sen alkuperäiselle paikalle, jossa veden liikkeet on	Luonnonsuojelualueen lähiympäristö on tarkoituksenmukaista pitää mahdollisimman nykytilaisena ilman uutta rakentamista. Uimapaikkojen riittävä turvallisuus huomioidaan jatkosuunnittelussa esimerkiksi rajauksilla. Puiston viitesuunnitelmassa on tutkittu toimintojen sijoittumista alueelle siten, että puistoon muodostuu eriluonteisia osa-alueita. Alueella säilyy myös kaupunkihiljaista virkistysaluetta.	Uimapaikalle ja laiturirakenteille on osoitettu yhteensä kolme aluetta kaavakartalla. Alueiden ominaispiirteet on kuvattu kaavamääräyksissä.

huomattavasti maltillisempia ja ranta on joka suuntaan loivasti madaltuva. <i>Vapaa palaute:</i> Hyvältä näyttää, mutta muistakaa huomioda myös introvertit ihmiset, että jää tarpeeksi rauhallisia oleskelu alueita ilman ihmisvilinää ja hulinaa.		
Yksityishenkilö 2 Halutaan sauna ja talviuima-alue.	Asemakaavamuutos mahdollistaa kevytrakenteisten kioskien lisäksi uuden rakennuksen puiston keskiosassa. Rakennukseen voi sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaan esimerkiksi saunan, kahvilan ja wc-tiloja. Uusi rakennus voidaan kytkeä kuntatekniikan verkostoihin kuten lämmitykseen, jolloin rakennus mahdollistaa myös ympärivuotista käyttöä.	Kaavakartalle on merkitty uusi tontti uudelle yleisten tai yksityisen palveluiden ja niihin liittyvän ravitsemustoiminnan rakennukselle. Uima-alueelle ja laiturirakenteille on osoitettu yhteensä kolme aluetta kaavakartalla. Alueiden ominaispiirteet on kuvattu kaavamääräyksissä.
Yksityishenkilö 3 Hyvä kakkospaikka Sara Hildénin taidemuseo kahvila taide puisto konseptille, mikäli taidemuseo ei tulekaan Finlaysonille mikä on erittäin huono asia. Olisi ollut hyvä paikka; keskeinen, muiden kulttuurialan toimijoiden läheisyydessä, jolloin imua alueelle olisi ollut laajasti ja hieno arkkitehtuuri mikä torpattiin. :/ Särkänniemi ahdistaa Sara Hildénin nurkkaan hulabalo hallitessa.	Asemakaavamuutoksen tavoitteena on säilyttää Eteläpuisto viher- ja virkistysalueena. Alueelle tulee vain pienimuotoista virkistysrakentamista.	
Yksityishenkilö 4 Ihanaa että Etelä-Puisto annetaan olla puisto, kiitos siitä kaupungille! Suunnitelma näyttää hyvältä. Yhtenä ideana lisää, pohdin kirsikkalehdon istuttamista. Jos sille sopiva paikka löytyisi. Jo muutama Frenckellin kirsikkapuu tuo ihmisiä paikalle pörräämään	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viiteseuritteluun ja jatkosuunnitteluun.	

kukkimisaikaan, joten voisi kuvitella, että lehto voisi olla ihan nähtävyys!		
Yksityishenkilö 5 suunnitelmaa katsoessa olen todella tyytyväinen varsinkin saunan ja talviuimapaikkojen lisäämisen suunnittelusta! Erittäin tervetullutta :) Kiitos ja toivottavasti suunnitelma menee läpi!	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun.	
Yksityishenkilö 6 Hienoa työtä tähän mennessä! Muutamia ideoita kuitenkin: Olisi hienoa, jos alueella säilyisi nykyiset liikuntamahdollisuudet, eli rantalentopallo, (kontti)kuntosali/ohjattu liikunta sekä jalkapallon pelaaminen. Kuntosalin sekä jalkapallon saisi helposti yhdistettyä suunnitelmassa olevaan tapahtuma-aukioon. Jalkapallo mahdollistuisi parilla siirrettävällä maalilla. Ja kuntosali/ryhmäliikunta laittamalla kontti vaan tapahtuma-alueen reunalle. Aukio toimisi liikuntapaikkana. Pelkkänä tapahtuma-aukiona se olisi tyhjillään melkein koko ajan. Nykyinen rantalentipaikka toimii ihanasti matalan kynnyksen pelipaikkana niille ihmisille, joille Rosendahlin rannan paikat ovat liian "ammattimaisia". Olen nähnyt Eteläpuiston nykyisellä pelipaikalla tosi monenlaista pelaajaa ja kentälle voi mennä mukaan pelaamaan kuka vaan yksittäinen henkilö. Tämä ei onnistu Rosendahlissa. Uusia liikuntamahdollisuuksia toisivat esim. maahan upotetut trampoliinit ja petankkialue. Parissa istuinryhmässä voisi olla pöydän kiinteänä kuviointina shakkilaudat.	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Alue on tunnistettu paikallisesti tärkeänä liikunta-alueena. Puiston viitesuunnitelmassa on esitetty mahdollisia toimintoja.	Uimapaikalle ja laiturerakenteille on osoitettu yhteensä kolme aluetta kaavakartalla. Alueiden ominaispiirteet on kuvattu kaavamääräyksissä. Puiston muita mahdollisia toimintoja on esitetty viitesuunnitelmassa.

Uimiseen voisi olla monta pientä paikkaa siellä täällä, ja pieniä maisemalaitureita, ihan kuten Ranta-Tampellaan on tehty. Grillit on tosi tärkeä säilyttää. Kun ihmiset voivat syödä alueella, niin siellä voi oleilla pidempään. Kunnon vessat toki myös tarvitaan. Nykyinen veneranta on matalaa (lähes) hiekkapohjaista rantaa. Saisikohan sinne sopivaan kohtaan parit laiturit ja muutaman veneen pois, niin sinne voisi tulla ihana uimapaikka ihmisille ja / tai koirille. Siellähän nyt jo uitetaan koiria tosi paljon, mutta virallista paikkaa ei ole. Hyvä siitä tulee <3		
Yksityishenkilö 7 Sauna Capital tarvitsee lisää saunoja, mutta hienoa olisi saada asuntoautoparkki palveluineen (palvelee silloin myös muita rannan käyttäjiä).	Leirintäalueen vaatimat edellytykset eivät täyty Eteläpuistossa. Yleiskaavassa on osoitettu mahdollisuus uudelle leirintäpaikalle Härmälään.	
Yksityishenkilö 8 Alue on Tampereen parasta aluetta asuntorakentamiseen. Kyllä sinne pitää asuintalojakin tulla.	Asemakaavamuutoksen tavoitteena on säilyttää Eteläpuisto viher- ja virkistysalueena. Alueelle tulee vain pienimuotoista virkistysrakentamista.	
Yksityishenkilö 9 <i>Kommentti, rantapolku Nalkalan rampin eteläpuolella:</i> Tässä arvokas koivurivi sekä muita vankkoja koivuja, jotka varjostavat kauniisti puiston keskioon kulkevaa tietä. Nalkalan puoleiseen rantaan tulee suunnitelman mukaan muokkausta, mutta toivottavasti koivikkoa kohdasta ei harvenneta vaan muokkaus kohdistuisi lähemmäs Nalkalan puoleista tien ja rannan osaa, sitä	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Rannan luontoarvot huomioidaan kaavamääräysten mukaisesti. Rannan puustoisuus on tärkeää ekologisen yhteyden kehittämiseksi.	Latvuspeitteisyydestä, luonnon monimuotoisuudesta, puustoisuudesta ja sen täydentämisestä määrätään kaavassa. Merkittävät arvopuut on suojeltu kaavassa. Maisemallisesti

aluetta jossa nytkin esim. kalastetaan. Kalastajat varmasti tarvitsisivat pienen laiturin siihen, ems esteettömän rantapalasen. Mutta komeiden puiden ja koivujen ehdoilla - nehän luovat paikkaan sen tunnelman! Tässä vankkoja koivuja, pitää säästää ja vaali, antavat kaunista varjoa puistotielle. Silti varmaankin mahtuu Nalkalan puoleiselle rantapuolelle kalastuslaituri. <i>Kommentti, lounaisosan rantapolku:</i> Rannalla kasvaa komeita raitoja, pajoja ja koivuja, suurin osa merkittäviä maisemapuita. pensastossa kasvaa mm tyrniä. Koska rantalaiturialue on jo nyt melko vähäpuustoinen, toivoisin ettei kasvillisuutta vähennetä juuri ollenkaan, tai vain sen verran kuin tulevat laiturit (Tönön läheisyydessä olevat alueet, järvipelastus ym. toiminnot) vaativat. <i>Vielä kehitettävää, kaavaluonnoksen läntisempi sa-2-merkintä:</i> Tästä alkaa arvokas hiljainen rantapolku, joka suojaa Pyykinin "harjunhelmaa" ja johdattelee Pyynikille. Juuri siinä tulee olemaan uimarantakin, joten kyseisen alueen suunnittelu tulee olemaan varmaan haastavaa. Mutta olisi loistavaa, jos tähän kohtaan panostettaisiin hyvää harkintaa, jolla mykyinen rauhallisen polun alkupään tunnelma säilyisi, ja mukava uimaranta saataisiin kohtaan, jossa virtaukset ovat soveltuvat. Tässäkin kohdassa puustoa tulee säilyttää, jotta varjostusfunktiota saada uimareillekin. Jos sauna tms. tulisi näille "huudeille" se toivottavasti olisi ulkomitoiltaan pieni, siro, tunnelmaan sointuva, eikä liian lähellä rantaa, vaan sisempänä. Tuleva uimaranta? Toivottavasti ei liian "suureellinen", vaan ympäristöön sopiva, koskapa "hiljainen alue", Pyykinharjun rantapolku alkaa aika löheltä. Josko uimaranta jatkaa sopivasti suunniteltu lsituri uimaportaineen (jopa ihan rappumainen, kaitein, että vähän arempijalkainenkin voi laskeutua veteen:)? <i>Vielä kehitettävää, hiekkakentän länsireuna:</i> Jos saunarakennus toteutuisi, sen sijainti voisi olla vaikkapa tämä, ei olisi liian lähellä rantapolkua (Pyynikille johtavaa mänty- venerantapolkua), vaan	Puiston viitesuunnitelmassa on tutkittu toimintojen sijoittumista alueelle siten, että puistoon muodostuu eriluonteisia osa-alueita. Alueella säilyy myös kaupunkihiljaista virkistysaluetta. Saunarakennukselle on osoitettu paikka puiston keskiosasta nykyisen hiekkakentän itälaidalta. Pyykinharjun puolella säilytetään luonnonomaista ympäristöä. Uimapaikka suunnitellaan "mökkirantamaiseksi" uimapoukamaksi. Puiston yleissuunnitelmassa on tutkittu keinoja vähentää jyrkän rinteiden estevaikutusta loiventamalla rinnettä puiston niin sanottujen ylä- ja alatasanteen välissä sekä lisäämällä uusia reittejä.	arvokkaat puukaaret on merkitty kaavaan säilytettävänä puuriveinä. Pyykinharjulle johtava rantapolku merkitty kaavakartalla poluksi ja sen lähiympäristö merkitty suojelumerkinnällä.
---	--	---

hyödyntäisi osan hiekkakenttää, ja liittyisi luontevasti tulevaan uimarantaan. Saunarakennuksen toivoisi olevan "vanhanaikainen", harjakattoinen, kodikkaan näköinen (ei laatikkomainen moderni) - ja sen ympärillä voisi olla uusia istutuspuita. Saunarakennus - mikäli siihen päädytään - nykyisen hiekkakentän uimarannanpuoleiseen päähän, ei liian lähelle rantaa, ja toivottavasti rakennukseksi viehättävä, ei liian moderni, vaan sävyltään "vanhanaikainen". <i>Vielä kehitettävää, ylä- ja alatasanteen välinen rinne nykyisen ajoreitin itäpuolella:</i> olisiko jossakin tässä ylä- ja alatasanteita yhdistävä kaiteella varustettu portaikko tms. reitti, "runoilijoiden polku", istutuksineen, karsimatta taaskaan liikaa ihanaa "puskikkaisuutta", joka antaa hyönteisille ja linnuille kodin. Jossakin ylä- ja alatasanteen välissä tosiaan voisi olla vaikkapa kiemurrellen nouseva/laskeva reitti, kivetty tai puinen, ehkä kaiteilla varustettu, ja jopa pieni lepopaikkakin matkan varrella puiden varjossa... "Runoilijoiden polku" Kirsi Kunnaksen ja Jaakko Syrjän muistoksi - he olivat puiston suojelijoita loppuun saakka. <i>Hyvä ratkaisu, nykyiset nurmikummut alatasanteen keskiosassa:</i> Tämähän on ihana piknik-alue, siihen sopii matala ruoho ja olemassa olevat puut, on jo "valmis". <i>Vielä kehitettävää, hiekkakentän pohjoisreuna:</i> Sopsisiko keto tai niitty, vaikka tähän? Hiekkakenttä joka tapauksessa tarvitsee kasvillisuutta, puita, pensaita. Silti siihen mahtuu leikki ja pelialuekin. <i>Hyvä ratkaisu, soutuveneiden alue Pyynikinharjulle johtavalla polulla:</i> Hiljaisen alueen alkupää! <i>Kommentti, nykyisten padel-kenttien alue:</i> Perinteistä puistoa, puurivit ja penkit. Ehkä nimikkopenkkejä - kaupungin ja kaupunkilaisten nimetä? Nykyinen salaperäinen reitti alapolulta yläreitille; sen tunnelman toivoisi säilyvän, vanhoine		
--	--	--

kivipenkkeineen... kasvilajeja varoen "sädellen", ei kovin ottein karsien, vaan suurten puiden elämää suojellen. <i>Kommentti, Eteläpuistokadun ja Koulukadun risteys:</i> Eivätkö ole suuret tsaarinpoppelit suunnilleen tässä? Hienoja! <i>Kommentti, Olavi Borgin polun itäpuolella:</i> Upeat vanhat kruunukoivut antavat auringonsuojaa leikkipaikalle, jossa paljon käy lapsia <i>Hyvä ratkaisu, ylätasanteella nykyisen ajoreitin vieressä:</i> Puistotien koivurivi on arvokas perintö. tähän mennessä kaatuneita ei vielä ole korvattu uusilla; vastedes toivottavasti niin tehdään. Keväällä jalokiurunkannus valtaa tienreunat - hieno tuoksu, ei saisi vaihtaa mihinkään "jalostetumpaan", on luonteenomainen. Takiainen (Arctium-sukua) on komea heinä-elokuussa violettikukkainen, ja syksyn talven pikkulintujen eväs. Korkea reunuskasvi, jota ei pidä eikä kannata vaihtaa mihinkään "jalostettuun" puistokasviin. On EP:n yläkäytävän kodikas reunuskasvi - monimuotoisuuden yksi tekijä. <i>Hyvä ratkaisu, Osuustoimintamuistomerkki:</i> Perinteinen muotopuutarhan "muisto" tässä, W Aaltosen Osuuskuntamuistomerkki - omaluonteisensa jyhkeä patsas. Komeat reunusistutukset viime aikoina saatu. <i>Kommentti, rantapolun keskiosa:</i> Paljon suojeltavaa, säästettävää rantapuustoa ja pensastoa! <i>Vapaa palaute:</i> Valmisteluaineisto antaa kuvan, että kaupunki tosiaan haluaa arvoisensa puiston, josta suuri kiitos! Hienoa että vuorovaikutus kaupunkilaisten kanssa toteutuu, ja että tulee jatkumaan. Puisto syntyy ajan kanssa, kuten luontokin, isot puut ovat kasvaneet pitkän ajan puitteissa, joten nopeaa tai tempoilevaa ei puistonkaan tuleva jalostaminen voi olla. Varsinkin alatasanteella		
--	--	--

on tyhjää tilaa paljon, joten uutta mahtuu, toivottavasti ei liikaa rakennelmia, vaan enemmänkin puita, pensaita ja ketoa. Suunnitelman tekijät ovat mielestäni hyvin tutustuneet puiston olemukseen ja löytäneet niitä piirteitä, joiden vuoksi puisto on ihmisille rakas. Toivon että puiston omintakeisuutta ja Pyynikin läheisyyttä vaalitaan, suuria puita ja villejä luonnonkasveja, takiaisia ja jalokiurunkannuksia. Takiainen on tärkeä, vaikka jotkut sitä pitävät "rumana". Sehän on upea kukkiessaan, ja ruokkii pikkulintuja talvella. Terttuseljaa pitää karsia (myrkyllinen vieraslaji). Tulevaisuudessakin jatkuvan kasvun periaatteella puuston suojelua, komeiden puurivien kunnioitusta, rantakasvuston suojelua. Uudet asiat istutukset, mahdollinen saunarakennus ym. hiekkakenttää hyödyntäen, ja tulevasta uimarannasta mahdollisimman pienimuotoinen - ympäristöönsä sopiva. Ja jos saunarakennus tehdään, voisipa se olla vanhanaikainen, leppoisan näköinen, eikä laatikko ja liian iso. Mutta kaiken kaikkiaan pitkän odotuksen jälkeen lupaavalta näyttää, oikealla linjalla ollaan, ja periaatteet hyvät. Kohdekorttiin vielä lisäys luonnon monimuotoisuudesta kuuden muun tavoitteen lisäksi, koska sehän on selvästi ollutkin suunnittelun johtava periaate! Muuten: Kun aikanaan ryhdytään tuumasta toimeen, ei saisi antaa "infran" lampsia moottorisahoineen Eteläpuiston rinteille perään katsomatta, vaan kasviasiantuntijoiden ja maisema-arkkitehtien hyvässä ohjauksessa, heidän antamiensa maastomerkintöjen mukaan (ja vielä kesäteekkarit matkaan :). Me kaupunkilaisetkin tulemmekin tulkotuksiin sopivissa vaiheissa :). Kiitos!		
Yksityishenkilö 10 <i>Vielä kehitettävää, puistokonsepti itäreuna:</i> Koirapuisto; sijaintia kannattaa mielestäni miettiä. Alueella on puisto Ratinassa ja lisäksi Pyynikin ulkoilumaastot. Jos tarvitaan uusi, olisiko parempi sijainti	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viiteseuritteluun ja jatkosuunnitteluun.	

lähempänä Aleksanterin kirkkoa? Olisi laajemman yleisön käytössä. Rannassa on usein vesilintuja, joihin koirapuisto voi vaikuttaa. <i>Vielä kehitettävää, puistokonseptin itäreuna:</i> Padel-kentät: Nykyisiä kenttiä ei kannata siirtää. Ovat hyvällä sijainnilla. Mielestäni nykyiset kentät ovat suhteellisen pienellä käytöllä, lisäkentille ei liene tarvetta. <i>Hyvä ratkaisu, puistokonseptin ylätasanne:</i> Näkymien avaus tulee tarpeeseen. Mietittävä tarkkaan. <i>Kommentti, rampin ja vesialueen välinen alue:</i> Sopisiko grillauspaikat tänne nykyistä sijaintia paremmin? <i>Vapaa palaute:</i> Hienoa että aluetta ei olla muuttamassa asuinalueeksi!		
Yksityishenkilö 11 <i>Vielä kehitettävää:</i> Kaupallisten palvelujen rakentamismahdollisuus puistokäyttäjille tulisi huomioida kaavassa. Samoin erityisesti käyttäjien pysäköinti sekä saapuminen joukkoliikennettä hyödyntäen. <i>Vielä kehitettävää:</i> Puistoon opastus ei-tamperelaisille ja puistosta Ratinan sekä keskustan palvelujen piiriin opastus tulee tehdä erityisen hyvin käyttäjien tarpeet huomioiden. Palvelujen läheisyys ja saavutettavuustunne lisää myös puiston ja lähiympäristön arvoa ja käytettävyyttä. <i>Vapaa palaute:</i> Aineiston tekninen laatu oli hieman erikoisen huono.	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on lisätä keskustan virkistysmahdollisuuksia. Eteläpuistoon on osoitettu pieni pysäköintialue Ratinan sillan eteläpuolelle. Lisäksi Kaakinmaan ja Nalkalan katupysäköinti palvelee puiston käyttäjiä.	Kaavakartalle on merkitty uusi tontti uudelle yleisten tai yksityisen palveluiden ja niihin liittyvän ravitsemustoiminnan rakennukselle sekä kevytrakenteisten rakennusten ns. pop-up-toimintaa mahdollistaville kioskeille.
Yksityishenkilö 12		Latvuspeitteisyydestä, luonnon monimuotoisuudesta, puustoisuudesta ja sen

Ensiksi kiitos Eteläpuiston aktiivisille puolustajille, joiden tarmokkuuden ansiosta alueen massiivinen kerrostalokaava hylättiin ja Eteläpuistoa kehitetään puiston ehdoin. 14.8. oheiskävelyineen järjestetty kaavaselostuksen esittelytilaisuus oli onnistunut. Siitä kiitos kaupunkisuunnittelun työntekijöille. Alla muutama havainto Eteläpuiston asemakaavan jatkovalmisteluun, jotka toivon otettavan huomioon puistoalueen jatkokehittelyssä. 1) Näkymien riittävä avarrus Pyhäjärven suuntaan onnistuu pensastoa poistamalla, puiston puiden kaataminen ei ole tarpeen, vaikka Tampereella siihen on tavattu mieluusti ryhtyäkin. 2) Olemassa olevaa puustoa tulee kunnioittaa koko puistoalueella, sillä se suojaa meilläkin yhä kuumemmaksi käyvältä auringolta, vaimentaa liikenteen melua ja tarjoaa lehtevän, rauhoittavan ympäristön puistossa viivähtäville. 3) Aikeet siirtää Wäinö Aaltosen veistämä Osuustoiminta-patsas ns. historiallisesta puisto-osiosta alas rantaan tulee hylätä. Ajatus on ristiriidassa jo uuden nimityksenkin kanssa, sillä onhan tämä 1950 valmistunut veistos juuri tuota puistosuunnitelman peräänkuuluttamaa kulttuurista ja historiallista kerrostumaa jos mikä! Toisekseen veistos on näyttävä vastapari Hämeenpuiston pohjoispäässä sijaitsevalle, Emil Wikströmin patsaista ja Birger Federleyn suihkukaivosta koostuvalle Näsinkallion monumentille. Jos Osuustoiminta-patsas siirretään rantaan, tämä jännite poistuu. 4) Ratinan rannasta Eteläpuistoon hahmoteltu kävelysilta on tarpeeton. Konsultin esittämä, Alarannasta Ratinan kautta puistoon koukkaava lauttayhteys on fiksumpi vaihtoehto. Tampere potee muutenkin siltavimmaa, sillä kansallismaisemaamme halkoo jo nyt kymmenen siltaa. Turussa tullaan toimeen 11:llä, vaikka Aurajoki on roimasti pidempi kuin Tammerkoski. 5) Rinteen loivennus askarruttaa. Kuinka paljon Eteläpuiston	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Rantojen virkistysyhteyksien jatkuvuutta pyritään kehittämään yleiskaavan mukaisesti uudella rannan tason jalankulun ja pyöräilyn yhteydellä Ratinanniemen kautta Viinikanlahdelle. Yhteyden toteutuminen on teknisesti ja taloudellisesti haasteellista ja se vaatii jatkossa merkittävää lisäsuunnittelua. Yhteyden sijainti on osoitettu ohjeellisena. Rinteen loivennussuunnitelmia on tarkennettu puiston viitesuunnitelmassa. Loiventaminen tehdään maltillisesti pääosin täyttämällä. Loiventamisella tavoitellaan tasanteiden välisen reitin esteettömyyttä.	täydentämisestä määrätään kaavassa. Merkittävät arvo puut on suojeltu kaavassa. Maisemallisesti arvokkaat puukaaret on merkitty kaavaan säilytettävänä puuriveinä. Hämeenpuiston päätteenä toimivan puiston osan rooli historiallisena ja kaupunkikuvallisesti merkittävänä puistona on kirjattu pääkäyttötarkoitukseen ja suojelumääräykseen. Osuustoimintamonumentti tulee korjauksien jälkeen palauttaa paikalleen.
---	--	--

perusilme myllerryksessä muuttuu? Entä missä määrin loivennus uhkaa puustoa, joka - kuten jo mainitsin – on nykyisellään välttämätön suoja aurinkoa ja meluakin vastaan. Tästä ei tilaisuudessa tarkkaa kuvaa saanut. Uhkana on, että maisema muuttuu enemmän kuin havaintee antavat ymmärtää.		
Yksityishenkilö 13 <i>Vielä kehitettävää, Nalkalasta saapuminen:</i> Sillan alitse puiston itäpäästä saapuneet isoimmat massat ihmisiä: olisi hyvä, jos täältä tulosuunnasta tultaessa olisi jo jotain houkuttelevaa toimintaa ihmisille saapua puistoon: paikka pienelle kioskille tai paikkoja pop-up-toimijoille. Suunnitelmaluonnoksissa olleet padel- ym. kentät veisivät paljon tilaa tallaiselta tärkeältä paikalta. Puistokonseptissa koirapuisto: koirat voivat häiriintyä skeittolahduksista, olisiko lännempänä parempi paikka tälle? <i>Hyvä ratkaisu, rinnealue puiston keskellä:</i> Paikalle ajateltu tapahtumakatsomo ja siihen liittyvät esiintymislava- ym. rakenteet ovat loistava idea! <i>Kommentti, kaavaluonnoksen sa-2-alueet:</i> Kuinka varmistetaan, ettei puistoon synny vuosikymmeniä kestävää monopolitilannetta kahvila/saunatoimijan suhteen, olisi hyvä olla useampi palveluntarjoaja alueella. <i>Kysymys, Koulukadun kenttä:</i> Voisiko padel-kentät sijoittaa muiden urheilukenttien yhteyteen? <i>Vielä kehitettävää, Eteläpuistokadun eteläreuna:</i> Tien reunaa voisi hyödyntää paremmin, koska ei ole käytännössä niin meluisa kuin laskennalliset melulaskelmat näyttävät. <i>Vielä kehitettävää, Hämeenpuiston pääte:</i> Autot kiihdyttävät tässä kohdassa Hämeenpuistoon. Voisiko kiihdyttelyä rajaamalla saada	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Asemakaavamuutos mahdollistaa kevytrakenteisten kioskien lisäksi uuden rakennuksen puiston keskiosassa. Rakennukseen voi sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaan esimerkiksi saunan, kahvilan ja wc-tiloja. Kioskialueiden sijainnit on valittu siten, että palvelut levittäytyvät puiston eri osiin. Asemakaavamuutoksessa ei oteta kantaa toimijavalintoihin. Ehdotusvaiheessa laadittiin puistosuunnitelman mukainen meluselvitys nykytilanteesta ja ennustetilanteesta. Melukarttojen lisäksi selvityksessä annettiin suosituksia melusuojuukselle. Osa suosituksista koskee kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevia alueita kuten Tampereen valtatielle nousevaa ramppia. Meluaitojen sijoittamista rajoittaa kaupunkikuvalliset, maisemalliset ja toiminnalliset syyt. Ylätasanne on historiallista puistoa. Eteläpuistokadulle sijoitettavalla rengasmeluaidalla olisi vähäistä melutasoa vähentävää vaikutusta, jos jatkosuunnittelussa löydetään sille sopiva kaupunkikuvallinen ja toiminnallinen ratkaisu.	Kevytrakenteisten kioskien määräystä ja aluetta tarkennettu kaavakartalla. Yksittäisten kioskien määrät ja tarkat sijainnit osa-alueen sisällä tarkastellaan tapauskohtaisesti. Uimapaikalle ja laiturirakenteille on osoitettu yhteensä kolme aluetta kaavakartalla. Alueiden ominaispiirteet on kuvattu kaavamääräyksissä. Kaavakartalle on merkitty uusi tontti uudelle yleisten tai yksityisen palveluiden ja niihin liittyvän ravitsemustoiminnan rakennukselle sekä kevytrakenteisten rakennusten alueet uimakopeille ja/tai ns. pop-up-toimintaa mahdollistaville kioskeille. Puiston muita mahdollisia toimintoja on esitetty viitesuunnitelmassa.

ympäröiviä melutasoja alas, ja siten paremmin lähialueita käytettävämmiksi? <i>Vielä kehitettävää, Ratinan silta:</i> Sillan alla säilötään nyt soraa. Tämän voisi suunnitella puistokonseptissa viihtyisämmäksi saapumisreitiksi. <i>Vielä kehitettävää, rampin eteläpuolella sijaitseva rantaviiva:</i> Kohdassa, jossa virta jo hellittää, olisi kiva, jos olisi jokin pieni uintidippauspaikka esimerkiksi suunnitelmassa olevien laitureiden portailta. <i>Vielä kehitettävää, puiston alatasanteen keskiosa:</i> Isomman tapahtumapaikan lisäksi voisi olla paikka myös pienempimuotoisille tapahtumille katsomoinen. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi pienimuotoisen useamman lavan kulttuuritapahtuman järjestämisen. <i>Vielä kehitettävää, Pyynikinharjulle johtavan polun rantaviiva:</i> Yksityisten veneiden lisäksi olisi hyvä osoittaa konseptissa selkeä alue yhteiskäyttösoutuveneille ja muille vastaaville yhteisratkaisuille. <i>Hyvä ratkaisu, Hämeenpuiston päätteenä oleva puiston osa:</i> Näkymien rajattu avaaminen järvelle on loistava idea. <i>Vielä kehitettävää, puistokonseptin toiminnallinen keskus:</i> Kahvila- ja pop-up -toimintaa voisi olla myös lähempänä kaupungilta saapumisreittiä, nyt aika kaukana. Sillan alitse puiston itäpäästä saapuneet isoimmat massat ihmisiä: olisi hyvä, jos Nalkalan tulosuunnasta tultaessa olisi jo jotain houkuttelevaa toimintaa ihmisille saapua puistoon: paikka pienelle kioskille tai paikkoja pop-up-toimijoille. Suunnitelmaluonnoksissa olleet padel- ym. kentät veisivät paljon tilaa tällaiselta tärkeältä paikalta.	Hämeenpuiston ja Eteläpuiston liittymäkohdan liikennealueet ovat asemakaavamuutoksen rajauksen ulkopuolella. Ratkaisuja etsitään Hämeenpuiston vireillä olevassa asemakaavamuutoksessa (nro 8848).	
--	---	--

<i>Vielä kehitettävää:</i> Olisi hienoa, jos puistokonseptissa mietittäisi myös muut vuodenajat kuin kesä. Talven käytössä on huikea potentiaali, esimerkiksi luistinerata kahviloineen, elävä talvivalaisu, pulkkamäki, talvieläimet, talvikelkkakaruselli, talvitapahtumat, minijoulutori <i>Hyvä ratkaisu:</i> Uimaranta ja talviuintipaikka on loistava idea <i>Vapaa palaute:</i> Itäpään aktiivisinta saapumisreittiä ja sen varrella olevia toimintoja olisi hyvä miettiä tarkemmin, sillä nyt suunnitelmissa on lähinnä kenttämaisia rakennelmia viihtyisän puistoon saapumisreitit ja isompia massoja palvelevien rakenteiden (kahvila, pop-up-toiminta). Puiston talvikäyttöä voisi miettiä paremmin, siinä on paljon potentiaalia. <i>Vapaa palaute:</i> Hämeenpuiston ja sinne saapumisen aiheuttaman metelin rajoittamista olisi syytä pohtia, jotta lähialueet kaupungin päästä saadaan paremmin käyttöön.		
Yksityishenkilö 14 <i>Kommentti:</i> Eteläpuistoon on tärkeää saada useampi kohta, josta pääsee uimaan. Länsipäässä suunnittelualuetta rantamainen uimapaikka ja keskikohdin (Tönön lähetyvillä) muu myös talviluontoon sopiva uimapaikka (vastaavan tyylinen kuin Mäntinranta tai Ranta-Tampellan uimapaikat). Uinti-/talviuinti-mahdollisuus erinomainen ratkaisu! <i>Hyvä ratkaisu, Nalkalasta saapuminen:</i> Koirapuisto hyvä idea. <i>Kommentti:</i> Yleinen kommentti koko suunnitelmaan liittyen: rakennusten arkkitehtuuriin, ulkonäköön ja laatuun tärkeätä panostaa. Kyseessä historiallinen ja kaupunkikuvallisesti merkittävä paikka. Inspiraatiota voi joskus myös hakea aiemmin paikalla	Palautteet välitetty eteenpäin puiston viitesuunnitteluun ja jatkosuunnitteluun. Asemakaavamuutos mahdollistaa uuden rakennuksen puiston keskiosassa. Rakennukseen voi sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaan esimerkiksi saunan, kahvilan ja wc-tiloja. Uusi rakennus voidaan kytkeä kuntatekniikan verkostoihin kuten lämmitykseen, jolloin rakennus mahdollistaa myös ympärivuotista käyttöä. Toimivaa konseptia voidaan hakea esimerkiksi kilpailun kautta asemakaavamuutoksen jälkeen.	Kaavakartalle on merkitty uusi tontti uudelle yleisten tai yksityisen palveluiden ja niihin liittyvän ravitsemustoiminnan rakennukselle. Rakennuksen arkkitehtuurista ja kaupunkikuvaan sovittautumisesta on määrätty kaavassa. Uimapaikalle ja laiturirakenteille on osoitettu yhteensä kolme aluetta kaavakartalla. Alueiden ominaispiirteet on kuvattu kaavamääräyksissä. Puustoisuudesta ja sen täydentämisestä määrätään kaavassa. Merkittävät arvopuut on suojeltu kaavassa. Maisemallisesti arvokkaat

mahdollisesti sijainneista tai muuten vanhoista rakennuksista (esim. uimahuoneista). <i>Kommentti:</i> Hämeenpuiston kehittämisessä tavoitteena pitää olla arvokas puistomaisuus (Helsingin Esplanadin tyyliin) - tätä suuntaan taisi olla vaihtoehto B. Hämeenpuiston eteläpään kehittäminen historiallista arvokkuutta korostavalla (Helsingin Esplanadin tyyliin) ja toisaalta luontoarvoja edistävällä tavalla on toivottavaa. <i>Kommentti:</i> Yleinen kommentti suunnitelmiin: arvokkaan vanhan puuston säilyttäminen tärkeää - toivottavasti karsinta tehdään maltilla kuten suunnitelmiin kirjattu. Jos uutta puustoa istutetaan, toivottavasti puut ovat jalopuita tai muuta erikoisempaa kuin perinteistä koivua. <i>Vapaa palaute:</i> Hienoa, että Eteläpuiston alue säästyí asuntorakentamiselta. Suunnitelma vaikuttaa hyvältä ja toiveet ovat korkealla. Kaupungin rantarakentaminen on ollut hienoa Näsijärven suunnalla, nyt on tärkeätä panostaa myös Pyhäjärven suuntaan ja nostaa vielä entisestään tekemisen tasoa yhdellä keskustan upeimmista ja arvokkaimmista rantamiljöistä. Talviuintipaikka saunoineen on erityisen tärkeä Eteläpuiston alueen ympärivuotisen käytön edistämiseksi. Samoin alueen uusien rakennusten arkkitehtuuriin ja laatuun erityisesti tärkeä panostaa. Historiallinen puisto ja modernit rakennukset voivat olla onnistunut ratkaisu, mutta inspiraatiota rakennuksiin voisi hakea myös alueella aiemmin sijainneista rakennuksista (paviljonki, uimahuone ym.). Keskeistä on, että rakennukset kestävät aikaa niin visuaalisesti kuin laadullisestikin.	Hämeenpuiston ja Eteläpuiston liittymäkohdan liikennealueet ovat asemakaavamuutoksen rajauksen ulkopuolella. Ratkaisuja etsitään Hämeenpuiston vireillä olevassa asemakaavamuutoksessa (nro 8848).	puukaaret on merkitty kaavaan säilytettävänä puuriveinä.
--	---	---

Verkkokyselyn kautta kaavapalautetta jätettiin myös karttamerkintöinä kaavaluonnos- ja/tai puistokonseptikartalle. Merkinnälle annettiin lisätieto palautteen luonteesta vaihtoehtoilta "kysymys tai kommentti", "hyvä ratkaisu" tai "vielä kehitettävää". Karttamerkinnän sijainti on kuvailtu raportissa sanallisesti. Suunnittelijoilla on käytössään palaute alkuperäisessä muodossaan merkinnän tarkalla sijainnilla.